
DECLARAȚIE GLOBALĂ PENTRU O JUSTIȚIE PENTRU COPII

20 noiembrie 2021

Congresul Mondial din 2021 pentru o justiție pentru copii (Justice With Children);

A reunit peste 4.800 de participanți intergeneraționali din peste 100 de țări în perioada 15-20 noiembrie 2021 printr-o platformă online, cu tema „Asigurarea accesului la justiție pentru toți copiii: către sisteme de justiție pentru copii nediscriminatorii și favorabile incluziunii”;

A fost organizat de Global Initiative on Justice With Children [Inițiativa globală pentru o justiție pentru copii] (un consorțiu format din Terre des hommes, Penal Reform International [Reforma penală internațională], International Association of Youth and Family Judges and Magistrates [Asociația internațională a judecătorilor și magistraților pentru tineret și familie] și International Institute for the Rights of the Child [Institutul internațional pentru drepturile copilului]) și a fost găzduit de Curtea supremă federală de justiție din Mexic, cu sprijin tehnic din partea Fondului Națiunilor Unite pentru Copii, Biroului reprezentantului special al Secretarului General al Națiunilor Unite pentru combaterea violenței împotriva copiilor, Biroului Națiunilor Unite pentru combaterea traficului de droguri și prevenirea criminalității, Biroului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și Pathfinders for Peaceful, Just and Inclusive Societies [Deschizătorii de drumuri pentru societăți pașnice, juste și tolerante], sub auspiciile Consiliului European și Parlamentului European, cu sprijin pro bono din partea Baker McKenzie și cu contribuții din partea Comitetului Științific, Comitetului de Onoare, Grupului consultativ pentru copii și tineret și a reuniunilor pregătitoare ale Congresului Mondial la nivel regional și național;

Reafirmând angajamentul concret de a promova, proteja și asigura drepturile copiilor cuprinse în Convenția ONU privind drepturile copilului și în alte standarde internaționale relevante privind drepturile copilului;

Reiterând angajamentele asumate în Declarația de la Paris (Franța, mai 2018), Declarația de la Geneva (Elveția, ianuarie 2015) și Declarația de la Lima (Peru, noiembrie 2009) ale celor trei Congrese Mondiale anterioare care s-au concentrat pe teme cuprinzând justiția pentru copii, justiția restaurativă și consolidarea sistemelor de justiție pentru copii;

Sprrijinind recomandările și punctele de acțiune specificate în *Apelul global la acțiune pentru justiția pentru copii* (septembrie 2019) al Deschizătorilor de drumuri pentru societăți pașnice, juste și incluzive (Pathfinders for Peaceful, Just and Inclusive Societies) în legătură cu Obiectivul de dezvoltare sustenabilă 16, dezvoltat și avizat de un grup divers de organizații interguvernamentale și ale societății civile, precum și de instituții academice la nivel internațional, regional și național;

Recunoscând nevoia de a sublinia din nou cererile formulate de copii și tineri în declarația lor la Congresul Mondial anterior (Franța, mai 2018); importanța orientărilor oferite în *Studiul global al ONU privind copiii privați de libertate* (noiembrie 2019); impactul COVID-19 asupra accesului copiilor la justiție evidențiat în *Sumarul de politică al ONU: Impactul COVID-19 asupra copiilor* (aprilie 2020) și în *Nota tehnică interagenției: COVID-19 și copiii privați de libertate* (aprilie 2020); lecțiile prezentate în cadrul UNICEF, *Accesul copiilor la justiție în decursul epidemiei de COVID-19: Învățăături de pe teren* (decembrie 2020); și angajamentele pentru copii asumate de șefi de stat și de guvern, miniștri și reprezentanți ai statelor membre ONU în Declarația de la Kyoto privind promovarea prevenirii criminalității, justiției penale și statului de drept (Japonia, martie 2021) cu ocazia celui de-al celui de-al paisprezecelea Congres al ONU pentru prevenirea criminalității și justiție penală;

A reținut următoarele:

1. Că, deși Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (CDC) nu menționează în mod specific cuvintele acces la justiție sau căi de atac, conceptul este consacrat în mod holistic prin prevederile sale, inclusiv principiul interesului superior; dreptul copiilor de a primi informații, de a-și exprima opiniile și de a fi ascuțați; dreptul de a fi protejați de orice forme de violență; drepturile, protecțiile și garanțiile mandatate pentru copiii aflați în conflict și în contact cu legea; și măsurile stipulate în legătură cu privarea de libertate și pentru recuperarea și reintegrarea copiilor victime, printre altele;
2. Că Declarația Universală a Drepturilor Omului și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, printre altele, se aplică în mod egal tuturor copiilor și stabilesc că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți sunt încălcate are dreptul la căi de atac efective și că acest drept urmează să fie determinat de autoritățile judiciare, administrative sau legislative competente sau de orice altă autoritate competentă desemnată de sistemul juridic al statului;
3. Că principiul nediscriminării este un pilon fundamental al CDC și servește drept fundament pentru numeroase instrumente juridice internaționale, regionale și naționale;
4. Că statele membre ONU, la Adunarea Generală a ONU au recunoscut accesul egal la justiție ca un drept fundamental, inclusiv pentru copii, și că asigurarea accesului egal la justiție pentru toți și încetarea violenței împotriva copiilor sunt elemente esențiale ale Agendei pentru 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special Obiectivul 16;
5. Că minorii sunt forțați să-și asume responsabilitatea pentru eșecurile societății, inclusiv nenumăratele forme de violență care sunt îndreptate către aceștia, atât în cadrul justiției, cât și în afara sa, afectând în mod disproporționat copiii marginalizați și împiedicând eforturile de prevenire și de răspuns la situații și factori de risc care îi determină pe copii să

între în contact cu legea, fie ca victimă/supraviețuitor, presupus infractor sau condamnat, martor, o combinație a acestora sau cu orice alt statut;

6. Că pandemia de COVID-19 a amplificat inegalitatea socială existentă și a slăbit și mai mult sau a paralizat sistemele și serviciile deja fragile de justiție și protecție a copilului și că aceste probleme sunt agravate de o multitudine de alte crize contemporane în curs, inclusiv criza climatică și de mediu, tensiunile geopolitice și conflictele armate, crizele economice și alte urgențe umanitare, care necesită construirea de cadre, sisteme și abordări rezistente care să permită accesul durabil la justiție pentru toți copiii;
7. Că omenirea a observat din ce în ce mai mult copii și tineri abilitați în fruntea mișcărilor naționale și globale care cer dreptate socială, de gen, rasială, climatică și politică, în același timp schimbând cursul dezbaterilor și influențând reformele sistemului de justiție;
8. Că absența discriminării și a inegalității în sistemul de justiție pentru copii și în furnizarea accesului la justiție va aduce în cele din urmă beneficii tuturor copiilor, indiferent de cine sunt, de unde sunt sau de situația în care se află;
9. Că minorii aflați în contact cu legea au în mod inerent aceleași drepturi ca orice alt copil, ceea ce necesită respectarea și protejarea egală și echitabilă a drepturilor și bunăstării lor, luând în considerare vulnerabilitățile și nevoile specifice cu care se confruntă fiecare copil și recunoscând capacitățile lor în evoluție;
10. Că este imperativ ca sistemele care guvernează domeniile justiției, protecției și bunăstării copilului, protecției sociale, educației și asistenței medicale, printre altele, să aibă drept scop coordonarea și cooperarea multidisciplinară pentru a aborda în mod holistic și eficient cazurile implicând copii în contact cu legea sub orice formă;

A luat în considerare următoarele opinii ale copiilor și tinerilor colectate de Grupul consultativ pentru copii și tineret al Congresului Mondial:

11. Suntem un grup de copii și tineri pasionați de drepturile copiilor în contact cu sistemele de justiție, mai ales pentru că mulți dintre noi ne-am lovit în mod direct de aceste sisteme și, pe baza experiențelor noastre, credem că:
 - a. Discriminarea intergenerațională și inegalitatea economică sunt cauzele fundamentale ale contactului copiilor cu legea;
 - b. Copiii în contact cu legea se confruntă cu forme multiple și agravante de adversitate, inclusiv violența domestică, abuzul în familie și excluderea de la educație, care pot avea un impact puternic asupra sănătății mintale a copiilor;
 - c. Sistemele de justiție nu fac din drepturile copiilor o prioritate, ceea ce îi face pe mulți copii să se simtă vătămați, ignorați și traumatizați de interacțiunile lor cu sistemul de justiție;
 - d. Sistemele de justiție penală se concentrează prea des pe pedeapsă și vinovăție, în loc de rehabilitare și restabilire a păcii;

12. Credem că minorii sunt cetățenii de azi și liderii de mâine și dorim ca adulții să recunoască acest lucru și să asigure cunoașterea de către copii a drepturilor lor;
13. Pentru a crea o schimbare reală pentru copiii aflați în contact cu sistemele de justiție, le solicităm guvernelor și societății civile să colaboreze cu copiii și tinerii pentru a se asigura că drepturile tuturor copiilor, așa cum sunt stabilite în legislația internațională, sunt respectate pentru fiecare copil din întreaga lume;
14. În special, solicităm următoarele:
 - a. Tuturor copiilor să li se ofere acces egal la justiție, într-un mod inclusiv și fără discriminare din niciun motiv;
 - b. Copiilor să li se ofere libertatea de a-și împărtăși opiniile și ca acestea să fie tratate cu seriozitate;
 - c. Recunoașterea capacității copiilor de a lua decizii cu privire la propria lor viață și ca aceștia să primească sprijin adecvat din partea adulților;
 - d. Copiilor să li se ofere informații și îndrumări despre cum pot gestiona cel mai bine incertitudinile și momentele de criză, similare cu pandemia actuală;
 - e. Copiii în contact cu legea să fie tratați într-un mod care este uman, în care drepturile lor sunt respectate și adoptându-se o abordare holistică a bunăstării și sănătății lor mintale;
 - f. Tinerilor aflați în contact cu legea care au „atins majoratul” în sistem să li se aplice aceleași prevederi ca și copiilor;
 - g. Copiilor și tinerilor să li se ofere oportunități de a învăța și de a fi implicați în procesele de restaurare;
 - h. Copiii și tinerii să fie sprijiniți să își revendice drepturile, ceea ce este esențial pentru revigorarea încrederii în sistemele de justiție;
15. Suntem convinși că o justiție reală pentru și față de copii poate fi realizată atunci când toți copiii sunt tratați ca egali și li se oferă oportunități de a lucra în parteneriat cu adulții pentru a-și îndeplini promisiunile privind drepturile omului;

Astfel, noi, în calitate de organizatori, parteneri și participanți la Congresul Mondial, solicităm colectiv tuturor părților interesate relevante, inclusiv statelor și societății civile, următoarele:

Realizarea justiției pentru copii în mod real, atât astăzi, cât și în viitor

16. Colaborarea copiilor și a adulților pentru a obține acces egal, nediscriminatoriu și inclusiv la justiție pentru toți copiii din întreaga lume, într-un mod care să includă copiii în calitate

de experți și actori centrali în urmărirea schimbării pozitive, inclusiv în cadrul normativ al justiției pentru copii și al accesului la justiție, construirea și reforma cadrelor legale și de reglementare, funcționarea sistemelor și implementarea procedurilor, consolidarea capacității actorilor relevanți și responsabilitatea forțată a responsabililor, a comunităților și a societății în general;

17. Îmbunătățirea mediului favorabil pentru copii, în calitate de responsabili, pentru a acționa ca agenți ai schimbării și a amplifica vocile de astăzi și din viitor, oferind informații și îndrumări adecvate copiilor, care țin cont de gen și de dizabilități, cu privire la legislație și procedurile legale, îmbunătățirea înțelegerii publice a drepturilor copiilor deopotrivă pentru copii și adulți, urmărirea comunicării adresate copiilor într-o manieră care este cea mai eficientă pentru a ajunge la copii și asigurarea abordărilor cuprinzătoare și accesibile ale participării copiilor din toate mediile și situațiile, inclusiv a tuturor copiilor în contact cu legea;
18. Mandatarea participării copiilor la legislație și aplicarea acestei legislații, pentru a obține asigurarea că minorii sunt prezenți la masa discuțiilor, mai degrabă decât să se încurajeze doar participarea copiilor și implicarea pasivă a acestora, exclusiv ca subiecți ai consultărilor, în special pentru grupurile de copii în contact cu legea, care sunt adesea excluse din discuții din cauza discriminării, marginalizării, vulnerabilității sau a situațiilor precare în care se află;

Accesul cuprinzător la justiție pentru copii, fără discriminare

19. Centrarea conceptelor de inegalitate și discriminare generalizată în orice discuții și reforme privind justiția copiilor și instituirea de soluții practice pentru a elimina discriminarea din orice motiv pentru fiecare copil în contact cu legea, într-o manieră care să evite etichetarea negativă și un efect de stigmatizare;
20. Asigurarea accesului egal și echitabil la justiție pentru toți copiii, în special pentru cei din grupurile marginalizate, într-o manieră care armonizează în mod holistic justiția penală, civilă, administrativă, tradițională/cutumiară, de tranziție și socială;
21. Dezvoltarea și utilizarea de proceduri și instrumente de justiție adecvate vârstei, care să țină cont de dizabilități și gen, bazate pe nevoi și drepturi pentru toți copiii în contact cu legea care sunt contextualizate și bazate pe neuroștiințe, științele dezvoltării și comportamentale;
22. Instituirea de măsuri care să respecte și să abordeze diversitatea culturală și lingvistică a fiecărui copil în contact cu legea;
23. Stabilirea de servicii comunitare și măsuri neprivative de libertate, care sunt implementate în mod creativ împreună cu comunitățile și sunt accesibile universal copiilor, într-o manieră nediscriminatorie și incluzivă;
24. Continuarea și consolidarea colectării datelor și evaluărilor la nivel național și subnațional pentru a înțelege modul în care copiii indigeni, minoritari și marginalizați intră în contact cu legea, cum le este împiedicat accesul la justiție și cauzele fundamentale ale tratamentului diferențial negativ aplicat acestor copii de către sistemele de justiție,

pentru a preveni suprareprezentarea acestora în sistem și pentru a dezvolta intervenții bine informate, eficiente și durabile;

25. Asigurarea unui angajament politic la nivel înalt pentru sisteme de justiție pentru copii nediscriminatorii și incluzive și acces egal la justiție pentru copii, cu investiții corespunzătoare, adecvate și echitabile de timp și resurse și consolidarea adecvată a capacității tuturor părților interesate relevante care intră în contact cu copiii;

Acces adaptabil la justiție pentru copii în timpul crizelor și pandemiilor

26. Adoptarea unei baze juridice și politice pentru procese de justiție inovatoare și rezistente și proceduri pentru copii în situații cu sau fără caracter de urgență, pentru a permite accesul durabil la justiție pentru toți copiii;
27. Considerarea implementării de instanțe, audieri, interviuri, gestionarea cazurilor și a informațiilor și a altor proceduri virtuale, într-o manieră care să garanteze garanții procedurale, care să completeze audierile și procedurile în persoană și care să fie dezvoltate pe baza practicilor testate și eficiente, ținând cont de diferența digitală și geografică, accesibilitate și incluziune, securitate și dreptul la viață privată, confidențialitate, consimțământul și nivelul de confort al copilului;
28. Instituirea și implementarea de protocoale clare pentru cooperarea interagenției și multisectorială în planificarea și intervenția în situații de urgență/criză și asigurarea că organismele cheie din sistemele de protecție a copilului și justiție sunt considerate servicii esențiale cărora li se permite și au prioritate să funcționeze în timpul unei pandemii sau situații de urgență;
29. Dezvoltarea continuă a capacității actorilor din justiție pentru a-i pregăti să adopte și să utilizeze rapid și eficient măsurile și instrumentele dezvoltate și instituite pentru a se adapta la situații volatile în perioadele de criză;
30. Elaborarea de materiale informative adaptate copiilor, care țin cont de gen și de dizabilități, despre metodele de a face față impactului și incertitudinilor cauzate de crize și pandemii în legătură cu drepturile și oportunitățile copiilor de a avea acces la justiție;

Accesul adaptat copiilor la justiție pentru toți copiii aflați în contact cu legea

31. Urmărirea de abordări multidisciplinare în ceea ce privește accesul la justiție pentru copii, pe baza coordonării fluide între sectoare și între actori, într-un mod care minimizează contactul inutil al copiilor cu sistemele de justiție;
32. Oferirea de servicii de justiție și sociale, informații și alte tipuri de asistență juridică și fără caracter juridic, adecvate pentru copii, care țin cont de gen și de dizabilități, corespunzătoare în ceea ce privește traumele și adecvate contextului, pentru toți copiii aflați în contact cu legea sub orice formă, într-o manieră care răspunde nevoilor individuale, identității și contextului, situațiilor și nivelului de maturitate al copilului;

33. Asigurarea furnizării de asistență psihosocială și pentru sănătatea mintală accesibilă pentru a ajuta copiii aflați în contact cu legea și familiile lor să facă față, să se adapteze și să se transforme în funcție de situația lor specifică;
34. Identificarea și implementarea de metode eficiente de intervenție timpurie, sprijin și consolidare holistică și cuprinzătoare pentru familie și construirea comunității prin consolidarea schemelor și a serviciilor de protecție socială, pentru a perturba căile care determină copiii să intre în contact cu legea, pentru a preveni și a minimiza riscurile care pot duce la comportamente infracționale sau recidive și pentru a le permite copiilor să se bucure de o copilărie obișnuită, fără violență și vulnerabilități nejustificate;
35. Acordarea de prioritate justiției restaurative, diversivării, reabilitării și reintegrării tuturor copiilor aflați în contact cu legea prin abordări cuprinzătoare, coordonate și personalizate de gestionare a cazurilor, în loc de intervenții izolate și generalizate;
36. Dezincriminarea comportamentului copilului care ar trebui abordat mai eficient și se poate aborda astfel de sistemele implicate în protecția copilului, protecția socială, asistența medicală, pentru sănătatea mintală și psihosocială, printre altele, inclusiv răspunsuri alternative multidisciplinare pentru infracțiunile legate de droguri și înlăturarea infracțiunilor legate de statut; și
37. Formarea specializată în instituții, reforma programelor academice și promovarea inovațiilor în furnizarea de servicii pentru a construi o forță de muncă profesionistă și competentă pentru secolul al XXI-lea, a actorilor și părților interesate relevante în cadrul justiției și protecției copilului, în special practicieni în drept, executori, procurori, funcționari judiciari, ofițeri corecționali și lucrători din domeniul serviciilor sociale, pe teme care includ dezvoltarea copilului, tehnici de intervievare și chestionare adaptate copiilor, protocoale adecvate pentru a preveni retraumatizarea și metode pentru a reduce în mod conștient prejudecățile implicite.

Avizări

Inițiativa globală pentru o justiție pentru copii este un program comun dezvoltat de un consorțiu de organizații internaționale care organizează Congrese Mondiale ca o Etapă globală a justiției pentru copiii și, de asemenea, implică și mobilizează o comunitate globală de practicieni prin intermediul platformei online Justice With Children [Justiție pentru copii]. Își propune să faciliteze discuțiile critice și rezolvarea problemelor orientată spre acțiune în rândul profesioniștilor, printr-un spațiu online și la fața locului, pentru reflecție, schimb și învățare constantă în domeniul justiției pentru copii.

Congresele mondiale **pentru o justiție pentru copii** sunt concepute pentru a aborda cele mai actuale probleme legate de copiii în contact și/sau conflict cu legea și oferă un spațiu dedicat și activ pentru copii și tineri, decidenți politici și părți interesate din sistemul de justiție, cadre universitare, reprezentanți ai societății civile și ONU și alți experți și practicieni pentru: (1) Promovarea unor sisteme de justiție echitabile și adecvate pentru și față de copiii din întreaga lume; (2) Oferirea de spațiu pentru ca profesioniștii să facă schimb de bune practici, să încurajeze cooperarea științifică, să formuleze recomandări de politică și să crească gradul de conștientizare cu privire la justiția pentru copii; și (3) Sprijinirea implementării operaționale a instrumentelor și standardelor internaționale legate de drepturile copiilor și tinerilor în contact cu legea.

Congresul Mondial **din 2021 pentru o justiție pentru copii** s-a concentrat pe schimbul de strategii orientate spre practică pentru a reduce discriminarea care subminează accesul la sistemele de justiție și calitatea acestora și pentru a se asigura că tuturor copiilor li se garantează un tratament egal în fața legii. Participanții s-au implicat în sesiuni plenare internaționale și regionale și în ateliere de lucru orientate spre acțiune, constând în discuții de grup, cursuri de formare certificate și reuniuni ale grupurilor de lucru orientate spre politici. În cadrul temei generale „Asigurarea accesului la justiție pentru toți copiii: către sisteme de justiție pentru copii nediscriminatorii și incluzive”, în timpul Congresului Mondial au avut prioritate 11 subteme:

- Rasismul sistemic și incriminarea disproporționată a copiilor din grupuri indigene, etnice și din alte grupuri minoritare;
- Discriminarea pe motiv de gen, orientare sexuală și identitate de gen: promovarea unei abordări a justiției indiferent de gen;
- Discriminarea resimțită de copiii și tinerii afectați de migrație, inclusiv refugiați, copii străini neînsoțiți și copiii părinților străini;
- Discriminarea ca urmare a dizabilității și afecțiunilor medicale;
- Discriminarea din cauza consumului și abuzului de substanțe;
- Incriminarea comportamentului online al copiilor;
- Limite de vârstă și infracțiuni de statut;
- Asigurarea că vocea copilului este auzită în sistemele de justiție pentru copii;
- Asigurarea drepturilor copiilor în contextul pluralismului juridic;
- Construirea unor sisteme de justiție pentru copii adaptabile în vremuri de criză și pandemie; și
- Abordarea violenței în cadrul sistemelor de justiție pentru copii și asigurarea unor abordări adecvate copiilor pentru victimele, infractorii și martorii copii.

Prezenta **Declarație globală pentru o justiție pentru copii** a fost elaborată de Consorțiul Congresului Mondial și Grupul său de consiliere pentru copii și tineret, cu contribuții din partea Comitetului științific, a partenerilor organizatori și a participanților la Congresul Mondial și la reuniunile sale pregătitoare.

Pentru mai multe informații, vizitați www.justicewithchildren.org.